

Kierunkowy plan tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych MIR-PIB na 2017 rok

Na ostatnim spotkaniu [Rady Naukowej MIR-PIB](#) w 2016 roku tradycyjnie w tym okresie, [dyrekcja MIR-PIB](#) przedstawiła wstępny plan badań naukowych i prac rozwojowych na rok 2017. Obejmuje on przewidywane wstępnie do realizacji projekty finansowane z dotacji [Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego](#) na utrzymanie potencjału badawczego instytutu oraz projekty finansowane z innych źródeł, krajowych i zagranicznych. Przedstawiony plan badań będzie aktualizowany co kwartał ze względu na pozyskanie nowych projektów lub konieczność podjęcia nowych zleceń badawczych czy doradczych.

Działalność badawczą i rozwojową MIR-PIB realizuje w pięciu zakładach naukowych, tj.:

- [Zakład Zasobów Rybackich](#)
- [Zakład Oceanografii Rybackiej i Ekologii Morza](#)
- [Zakład Ekonomiki Rybackiej](#)
- [Zakład Technologii i Mechanizacji Przetwórstwa](#)
- [Zakład Chemii Żywności i Środowiska](#)

Istotnym wsparciem dla zakładów naukowych jest działalność [Zakładu Logistyki i Monitoringu](#), [Zakładu Oznaczania i Sortowania Planktonu](#) w Szczecinie oraz [Akwarium Gdyńskiego](#), jednak ich praca skupia się w większej mierze na realizacji [Wieloletniego Programu Zbioru Danych Rybackich](#), działalności usługowej oraz wystawienniczej i edukacyjnej.

Badania MIR-PIB planowane do realizacji w 2017 roku, niezależnie od źródła finansowania realizują jeden z sześciu bloków tematycznych:

1. Podstawy naukowe zrównoważonego zarządzania zasobami ryb

Badania wpisujące się w ten zakres ukierunkowane są na ocenę uwarunkowań środowiskowych, relacji międzygatunkowych i innych zmiennych, wpływających na dostępność zasobów ryb i wydajność połowową polskiego rybołówstwa. Warty zauważenia jest projekt [TABACOD](#), w którym eksperci z MIR-PIB w konsorcjum z innymi instytutami nadbałtyckimi znakują dorsze celem pozyskania nowych informacji o ich wzroście i śmiertelności. Jest to odpowiedź na problemy z prawidłowym odczytem wieku dorszy bałtyckich, co uniemożliwia analityczną ocenę stanu zasobów tego stada.

Ważnymi dla polskiego rybołówstwa projektami realizowanymi dzięki dotacji [MNiSW](#) są natomiast opracowania dotyczące dynamiki populacji ważniejszych użytkowo gatunków ryb południowego Bałtyku (szprot, śledź, dorsz, stornia, ryby łososiowate) oraz [Morska Gospodarka Rybna](#) podsumowująca podstawowe parametry techniczne i ekonomiczne polskiego rybołówstwa i przetwórstwa rybnego.

Tytuł	Źródło finansowania	Czas realizacji
Morska Gospodarka Rybna	Dotacja MNiSW 2017	2017-cykliczny

Dynamika populacji ważniejszych użytkowo gatunków ryb południowego Bałtyku	Dotacja MNiSW 2017	2017-cykliczny
INSPIRE: Włączenie procesów przestrzennych do modeli ekosystemu, stosowanych do określenia zasad zrównoważonej eksploatacji zasobów rybnych	NCBiR BONUS EEIG	01.01.2014 – 31.08.2017
MARE FRAME: Budowa narzędzi i wprowadzenie rozwiązań do ekosystemowego zarządzania zasobami	7 Program Ramowy (UE)	01.01.2014 – 31.12.2017
TABACOD: Dorsz wschodniobałtycki: rozwiązanie problemów odczytu wieku i oceny stanu zasobów za pomocą połączenia najnowocześniejszych metod znakowania	Fundacja BalticSea 2020	17.03.2016 – 21.12.2017
Określenie źródeł zarażenia dorszy bałtyckich pasożytami, na podstawie analizy parazytofauny bezkręgowców morskich, występujących w pokarmie tych ryb	NCN-PRELUDIUM	08.07.2016 – 07.07.2018
Wpływ warunków środowiska na tempo wzrostu larw dorsza (<i>Gadus morhua</i>) w Bałtyku Południowym	NCN-OPUS	11.08.2015 – 10.08.2018
Różnorodność biologiczna i produktywność makrozoobentosu w strefie wód przejściowych i przybrzeżnych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuacja)
Zmiany u podstaw sieci troficznej w południowym Bałtyku: opracowanie bazy danych produkcji pierwotnej, fitoplanktonu i bakterioplanktonu	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuacja)
Mapowanie obszarów ważnych dla reprodukcji ryb istotnych komercyjnie w estuarium Odry	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)

2. Jakość, bezpieczeństwo i wykorzystanie żywności pochodzenia morskiego

Ponieważ samo dostarczenie surowca z połowów nie stanowi o ostatecznym efekcie dla gospodarki narodowej i konsumenta, istotnym blokiem tematycznym są badania związane z przetwórstwem rybnym. W 2017 roku realizowane będą dwa ważne projekty międzynarodowe: [ProHealth](#) (przetwórstwo ryb pelagicznych), [SeaQual](#) (zagrożenia związane z zapasowaniem surowca rybnego i sposoby przeciwdziałania). Uzupełnieniem tych przedsięwzięć są projekty finansowane z dotacji statutowej MIR-PIB skupiające się na różnorodnych aspektach jakości i wartości surowców i produktów rybnych.

Tytuł	Źródło finansowania	Czas realizacji
Badania jakości i ocena wartości użytkowej śledzi i szprotów poławianych w polskich obszarach Bałtyku	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
ProHealth: Innowacyjne przetwórstwo zorientowane na zachowanie prozdrowotnych cech produktów z ryba pelagicznych	NCBiR JPI HDHL Joint Action Food Processing for Health	10.03.2016 – 31.03.2019
SeaQual: Bezpieczeństwo i jakość żywności pochodzenia morskiego w aspekcie zagrożeń zoonotycznych i toksykologicznych: ocena ryzyka, monitoring i przeciwdziałanie	NCBiR - BIOSTRATEG	17.05.2016 – 28.02.2019
Dystrybucja rtęci nieorganicznej i metylortęci w tkankach i organach ryb morskich i słodkowodnych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Identyfikacja gatunkowa ryb i produktów rybnych z rodziny łososiowatych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
Porcjowanie indywidualnie mrożonych filetów rybnych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)

3. Szanse i zagrożenia rybołówstwa przybrzeżnego

Ten ważny z uwagi na liczbę jednostek i znaczenie kulturowe sektor polskiego rybołówstwa nie był wcześniej dostatecznie dobrze badany. W 2017 roku najważniejszym projektem, w którym MIR-PIB dostarczy danych o łowiskach istotnych dla polskiego rybołówstwa przybrzeżnego, jest Projekt planu zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich, w którym należy zabezpieczyć przestrzeń dla tego sektora.

Tytuł	Źródło finansowania	Czas realizacji
Testowanie metod zmniejszenia przyłowu ptaków w sieci skrzelowe	BirdLife International	15.12.2015 – 14.04.2017
Wstępna ocena wykonalności połowów rybackich narzędziami pułapkowymi w wodach otwartych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)

Projekt planu zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich w skali 1:200 000	Urząd Morski w Gdyni (konsorcjum z IM Gdańsk)	22.07.2016 – 22.04.2019
Badania migracji ryb w oparciu o sonar wielowięzkowy ARIS	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)

4. Potencjał Błękitnego Wzrostu w regionie Bałtyku

Błękitny wzrost to długoterminowa strategia wspierania zrównoważonego wzrostu w całym sektorze morskim oraz w nadmorskich regionach Morza Bałtyckiego. Strategia pod względem badawczo-rozwojowym jest realizowana poprzez poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań pozwalających na oszczędności w wykorzystywaniu zasobów żywych przy maksymalizacji zysków dla społeczeństwa. W tym bloku tematycznym szczególnie ważne są dwa przedsięwzięcia międzynarodowe: projekt [SUCCESS](#) dotyczący metod zwiększania konkurencyjności m.in. polskich rybnych przedsiębiorstw hodowlanych oraz projekt [InnoAquaTech](#), w którym MIR-PIB we współpracy z partnerami również zagranicznymi będzie testował przydatność nowych organizmów (m.in. krewetek) mających potencjał produkcyjny w warunkach Polski.

Tytuł	Źródło finansowania	Czas realizacji
Eksperymentalna hodowla szczupaka w wodach słonawych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
SUCCESS: Strategiczne zastosowanie konkurencyjności dla wzmocnienia równowagi gospodarczej w europejskim sektorze rybnym	HORYZONT 2020	01.04.2015 – 31.03.2018
InnoAquaTech: Transgraniczny rozwój i transfer innowacyjnych i zrównoważonych technologii w obszarze akwakultur	INTERREG South Baltic	01.07.2016 – 30.06.2019
Wykorzystanie gospodarcze małży w strefie przybrzeżnej Bałtyku	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
Optymalizacja procesów oczyszczania ścieków poprodukcyjnych i wykorzystania odpadów z zakładów przemysłu rybnego z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik (BAT)	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
BLUEWEBS: Potencjał błękitnego wzrostu w kontekście zmian w sieci troficznej Morza Bałtyckiego	BONUS EEIG	01.04.2017 – 30.03.2020

5. Stan środowiska Południowego Bałtyku

Projekty zgrupowane w tym bloku dotyczą uwarunkowań środowiskowych pośrednio wpływających m.in. na stan zasobów ryb. Są to m.in. wlewy wód zasolonych z Morza Północnego czy zmienność temperatury mające wpływ na sukces rozrodczy ryb, ale również wzbogacenie wód morskich biogenami ze zlewni polskich rzek czy mało jeszcze poznane zanieczyszczenie morza mikroplastikami.

Tytuł	Źródło finansowania	Czas realizacji
Emisja azotu i fosforu do zlewni polskich rzek – Wisły i Odry	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Mikroplastiki w wodach przybrzeżnych i przejściowych MICROPOLL: Kompleksowa ocena występowania mikroplastików i stowarzyszonych z nimi zanieczyszczeń w Morzu Bałtyckim	BONUS EEIG	01.07.2017 – 30.06.2020
Przeprowadzenie badań środowiskowych w zakresie ichtiofauny i rybołówstwa wraz ze sporządzeniem elementów Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko [...] dla przedsięwzięcia obejmującego budowę na Morzu Bałtyckim farmy wiatrowej wraz z morską i lądową infrastrukturą przyłączeniową	MEWO S-ka z o.o Współwykonawca z IM Gdańsk	08.04.2016 – 29.06.2018
Stan zdrowotny i deformacje ryb południowego Bałtyku	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Rekrutacja wybranych gatunków ryb a warunki hydrologiczne oraz skład i dostępność bazy pokarmowej	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Wykorzystanie wskaźnika imposex do oceny zanieczyszczenia strefy przybrzeżnej POM związkami trójbutylowy	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
Ocena oddziaływania wybranych stresorów środowiskowych na organizmy morskie	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
Ptaki jako element transferu TZO w środowisku	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)

6. Bioróżnorodność w ekosystemach morskich

Ostatnim blokiem tematycznym są projekty ukierunkowane na poznanie struktury, relacji i funkcjonowania wybranych elementów ekosystemów morskich i estuarijnych. Pomimo, że są to w większości tzw. badania podstawowe, stanowią one bazę wiedzy o środowisku dla każdego rodzaju działalności związanej z morzem.

Tytuł	Źródło finansowania	Czas realizacji
BIO-C3: Zmiany bioróżnorodności-przyczyny, konsekwencje oraz implikacje dla zarządzania	NCBiR BONUS EEIG	01.03.2014 – 31.08.2017
Ekologia <i>Rangia cuneata</i> w funkcjonowaniu ekosystemu Zalewu Wiślanego	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Ekologia wczesnych stadiów rozwojowych ryb	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Profile kwasów tłuszczowych jako ekologiczne markery w ekosystemach przybrzeżnych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
Zależność bakterii od zasolenia i innych czynników środowiskowych w wodach Zalewu Wiślanego	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
Badania efektywności niestandardowych metod poboru prób ichtioplanktonu w wewnętrznej części Zatoki Puckiej	Dotacja MNiSW 2017	2017 (nowy)
Przypadkowo przyłowione ptaki i ssaki morskie jako źródło materiału do badań biologicznych i ekologicznych	Dotacja MNiSW 2017	2017 (kontynuowany)
GLAERE : Lodowce jako ostoje arktycznych ekosystemów	Polsko-Norweska Współpraca Badawcza	01.03.2014 – 31.01.2017

Przyjęty plan badań odpowiada zadaniom statutowym oraz wpisuje się w misję Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego, którą jest dostarczanie niezależnej, obiektywnej i aktualnej wiedzy opartej na prowadzonych pracach naukowych i badawczo rozwojowych, wspierających zrównoważony ekonomicznie i bezpieczny dla środowiska rozwój rybołówstwa morskiego. Więcej informacji na temat planowanych i realizowanych projektów można znaleźć na [stronie internetowej](#) MIR-PIB.

[Iwona Psuty](#)